

Pincode.

Hoofdstuk 6:

De markt
produceert

13/3/26

Noordhoff

Brengt je verder

§ 6.1 Consumentengedrag

Leerdoelen:

- Je kunt uitleggen dat de vraag naar een product afhangt van de betalingsbereidheid van de consument.
- Je kunt rekenen met de vraagfunctie.
- Je kunt een vraaglijn tekenen in een grafiek.
- Je kunt uitleggen welke factoren invloed hebben op de vraag.

§ 6.1 Consumentengedrag

Wat ben jij bereid te betalen?

- De **vraag** is de hoeveelheid die een consument van een product of dienst wil kopen.
- De vraag naar een product of dienst hangt samen met de prijs die een koper wil betalen.
- Wat een koper maximaal voor een product wil of kan betalen, noem je de **betalingsbereidheid**.

§ 6.1 Consumentengedrag

De vraagfunctie

- De vraag naar een product (of dienst) kun je weergeven met een vergelijking of **vraagfunctie**.
- De vraagfunctie ziet er als volgt uit: $q_v = ap + b$.
- De vraag wordt altijd weergegeven met q_v .
- De a is de richtingscoëfficiënt, die aangeeft hoe snel de vraag stijgt bij een daling van de prijs (p) en omgekeerd. Omdat de vraag daalt bij een stijging van de prijs (en andersom) is a altijd een negatief getal.
- De b geeft aan hoeveel de vraag is als de prijs 0 is.

§ 6.1 Consumentengedrag

De vraagfunctie

Vraagfunctie

Formule

$$q_v = ap + b$$

waarbij:

q_v = gevraagde hoeveelheid van een product

p = prijs van een product

a en b zijn getallen die per situatie kunnen verschillen.

Bovendien geldt: a (de richtingscoëfficiënt) is kleiner dan 0, dat wil zeggen negatief. Dit betekent dat de vraaglijn dalend is. De letter b geeft aan hoeveel de vraag is als de prijs 0 is.

Voorbeeld

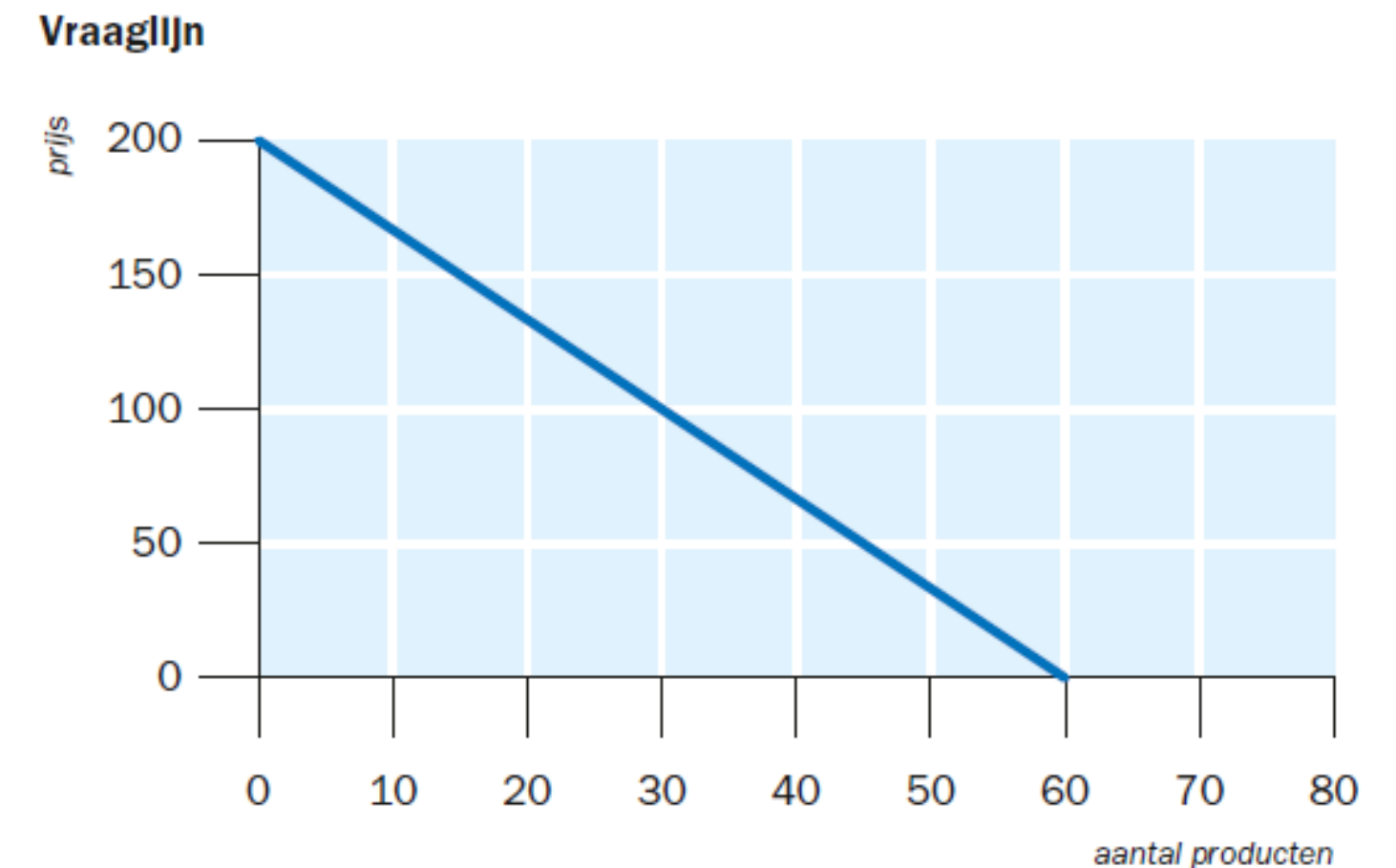
De vraagfunctie van een stuntstep is $q_v = -0,2p + 75$.

Als de prijs € 200 is, is de gevraagde hoeveelheid $-0,2 \times 200 + 75 = 35$ stuntsteps.

§ 6.1 Consumentengedrag

De vraaglijn in een grafiek

- De vraag naar een product bij verschillende prijzen teken je met een **vraaglijn**.
- In de grafiek staat de hoeveelheid altijd op de horizontale as en de prijs staat op de verticale as.
- De vraaglijn teken je door twee punten uit te rekenen en daartussen een rechte lijn te trekken.

§ 6.1 Consumentengedrag

De vraaglijn in een grafiek

Stappenplan vraaglijn tekenen

Formule

$$q_v = ap + b$$

Voorbeeld

Stel: $q_v = -0,3p + 60$

1 Bereken de gevraagde hoeveelheid als $p = 0$.

$$q_v = -0,3p + 60 = 0 + 60 = 60$$

2 Bereken de prijs als $q_v = 0$.

$$0 = -0,3p + 60; 0,3p = 60; p = 60 \div 0,3 = 200$$

3 Teken een assenstelsel met op de y-as de prijs en op de x-as de gevraagde hoeveelheid.

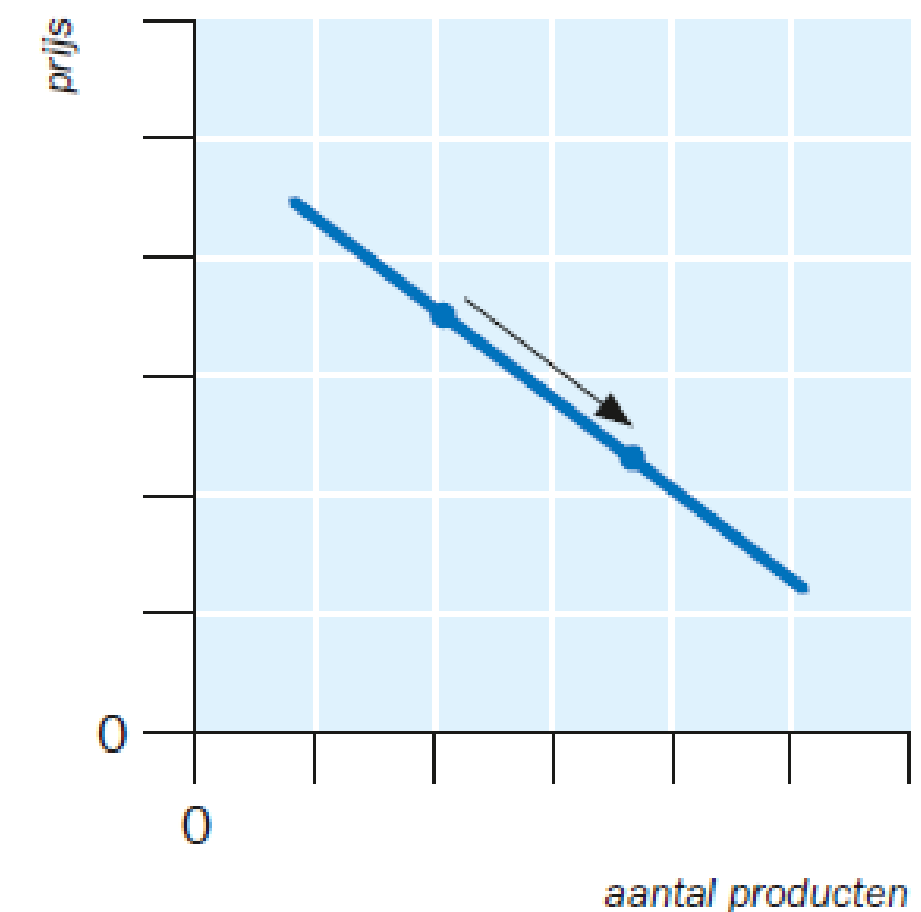
4 Teken de berekende punten in de grafiek en trek daartussen een rechte lijn.
Je hebt nu de vraaglijn getekend die is weergegeven in de leertekst.

§ 6.1 Consumentengedrag

Wat bepaalt de vraag?

- Als de prijs van een goed verandert zorgt dat voor een *verschuiving op de vraaglijn*.

Verschuiving op de vraaglijn

§ 6.1 Consumentengedrag

Wat bepaalt de vraag?

Er zijn ook andere factoren die de vraag beïnvloeden:

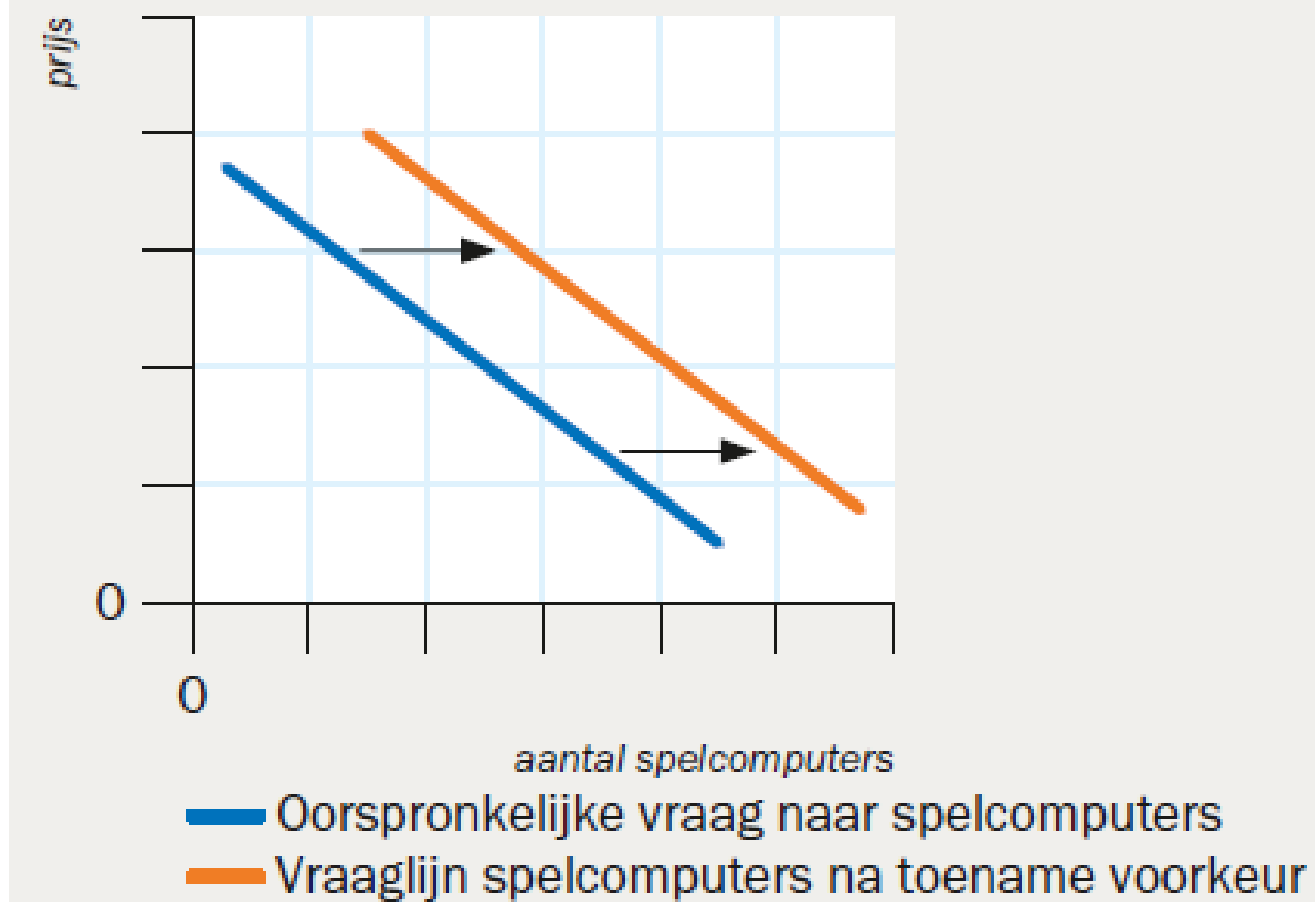
- De behoeften en voorkeuren van vragers.
- De hoogte van het inkomen.
- De prijs van andere goederen.
- Het aantal vragers.

Deze vraagfactoren zorgen voor een *verschuiving van de vraaglijn*.

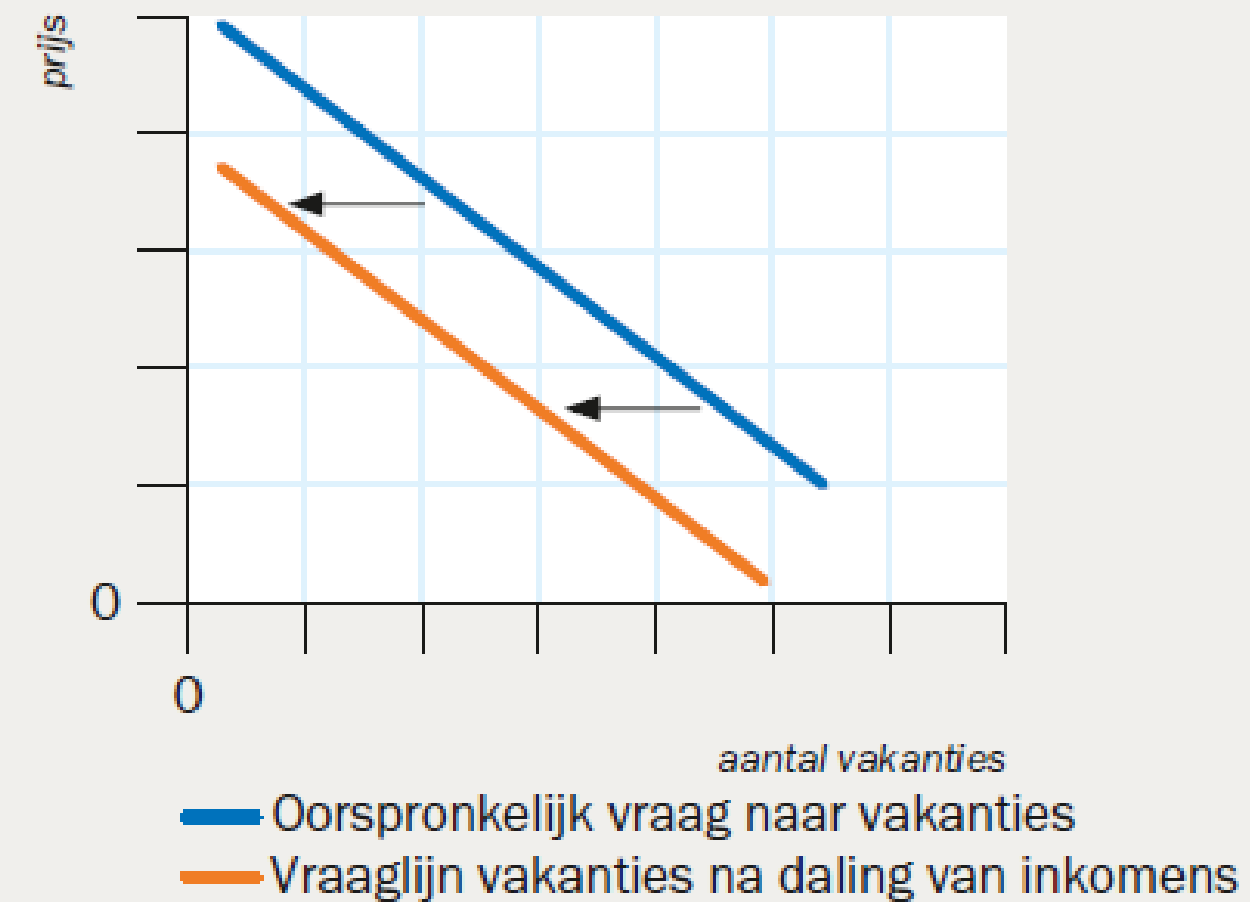
§ 6.1 Consumentengedrag

Wat bepaalt de vraag?

Verandering van voorkeur

Verandering van Inkomen

§ 6.2 Producentengedrag

Leerdoelen:

- Je kunt uitleggen dat het aanbod van een product afhangt van de verkoopbereidheid van de producent.
- Je kunt rekenen met een aanbodfunctie.
- Je kunt een aanbodlijn tekenen in een grafiek.
- Je kunt uitleggen welke factoren invloed hebben op het aanbod.

§ 6.2 Producentengedrag

Het aanbod op de markt

- Bedrijven die een bepaald product op de markt brengen, vormen samen het (collectieve) **aanbod** van dit product.
- Hoe hoger de prijs, des te meer producten er zullen worden aangeboden.
- Hoeveel producten producenten aanbieden bij verschillende prijzen, kun je weergeven in een aanbodlijn.
- De aanbodlijn geeft de **verkoopbereidheid** van de producenten aan. Dit is de prijs waarvoor een producent bereid is een product te verkopen (aan te bieden).

§ 6.2 Producentengedrag

Aanbodfunctie

- Met de aanbodfunctie kun je het aanbod van een product (of dienst) bij verschillende prijzen berekenen.
- De aanbodformule ziet er als volgt uit: $q_a = ap - b$
- Het aanbod wordt altijd weergegeven met q_a , waarbij q staat voor de hoeveelheid en (de kleine) a voor het aanbod.

§ 6.2 Producentengedrag

Aanbodfunctie

- De aanbodformule ziet er als volgt uit: $q_a = ap - b$
- De a is de richtingscoëfficiënt, die aangeeft hoe hard het aanbod stijgt bij een stijging van de prijs (p) en hoe hard het aanbod daalt bij een daling van de prijs (p).
- De letter b in de vergelijking geeft aan hoeveel het aanbod is als de prijs € 0 is. In de aanbodformule is dit altijd een negatieve hoeveelheid.

§ 6.2 Producentengedrag

Aanbodfunctie

Aanbodfunctie

Formule

$$q_a = ap - b$$

waarbij:

q_a = aangeboden hoeveelheid van een product

p = prijs van een product

a = richtingscoëfficiënt

b = aangeboden hoeveelheid bij een prijs van € 0

Voorbeeld

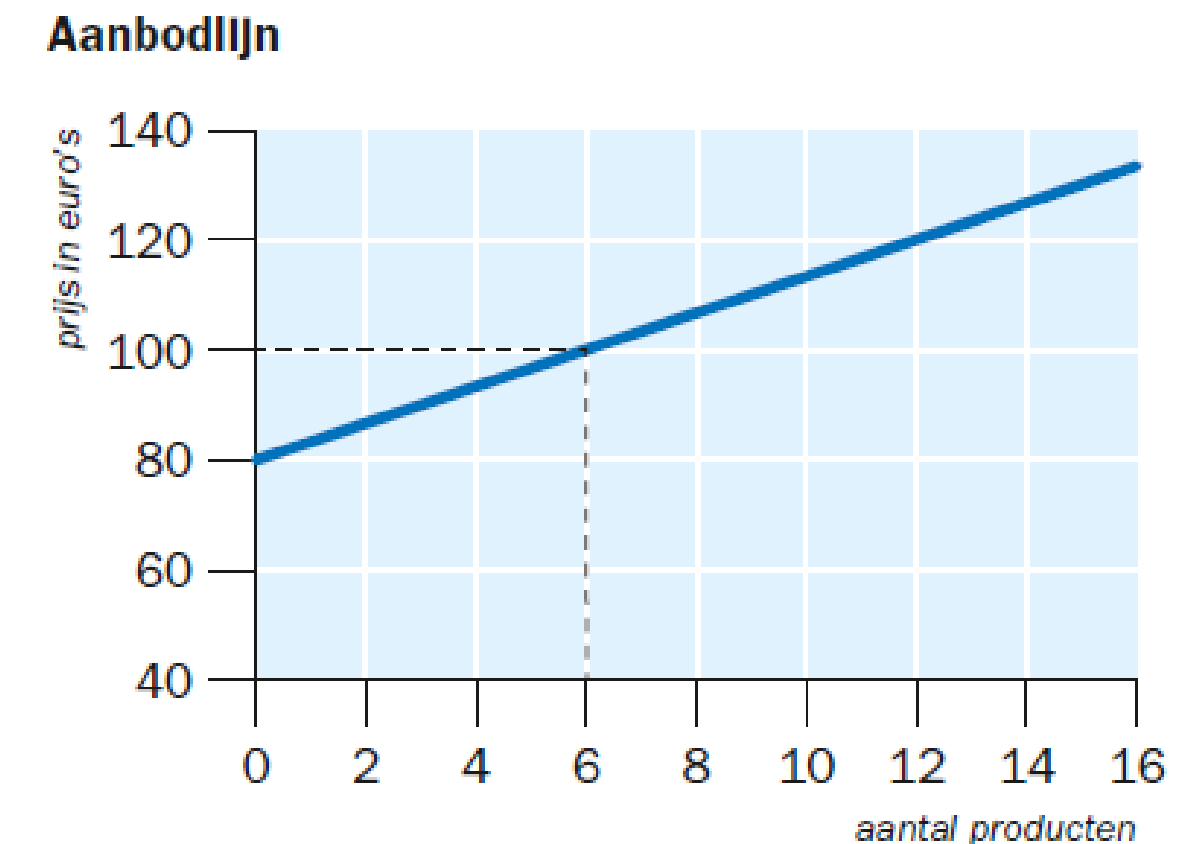
De aanbodfunctie voor treintickets naar een verre Europese stad is: $q_a = 0,3p - 15$.

Als de prijs € 750 is, is de aangeboden hoeveelheid $0,3 \times 750 - 15 = 210$

§ 6.2 Producentengedrag

De aanbodlijn in een grafiek

- Hoeveel producten producenten aanbieden bij verschillende prijzen, kun je weergeven met een aanbodlijn.
- Het geeft inzicht in de **verkoopbereidheid** van de aanbieders.
- Op de horizontale as staat de hoeveelheid en op de verticale as vind je de prijs.
- Voor het tekenen van een aanbodlijn ga je op dezelfde manier te werk als bij het tekenen van een vraaglijn.

§ 6.2 Producentengedrag

De aanbodlijn in een grafiek

Stappenplan aanbodlijn tekenen

Formule

$$q_a = ap - b$$

Voorbeeld

Aanbodfunctie: $q_a = 0,3p - 24$

1 Bereken de aangeboden hoeveelheid als $q_a = 0$.

$$q_a = 0,3p - 24, 0 = 0,3p - 24, -0,3p = -24, p = -24/-0,3, p = € 80$$

Dit is het snijpunt met de y-as. Bij een prijs van € 80 of lager biedt de producent niets aan. Punt (0; 80).

2 Bereken bij een prijs die hoger ligt dan het antwoord uit stap 1 hoeveel er wordt aangeboden. Bijvoorbeeld $p = € 100$. $q_a = 0,3(100) - 24 = 6$ stuks, punt (6; 100). Hier komt punt 2.

3 Teken een assenstelsel met op de y-as de prijs en op de x-as de hoeveelheid.

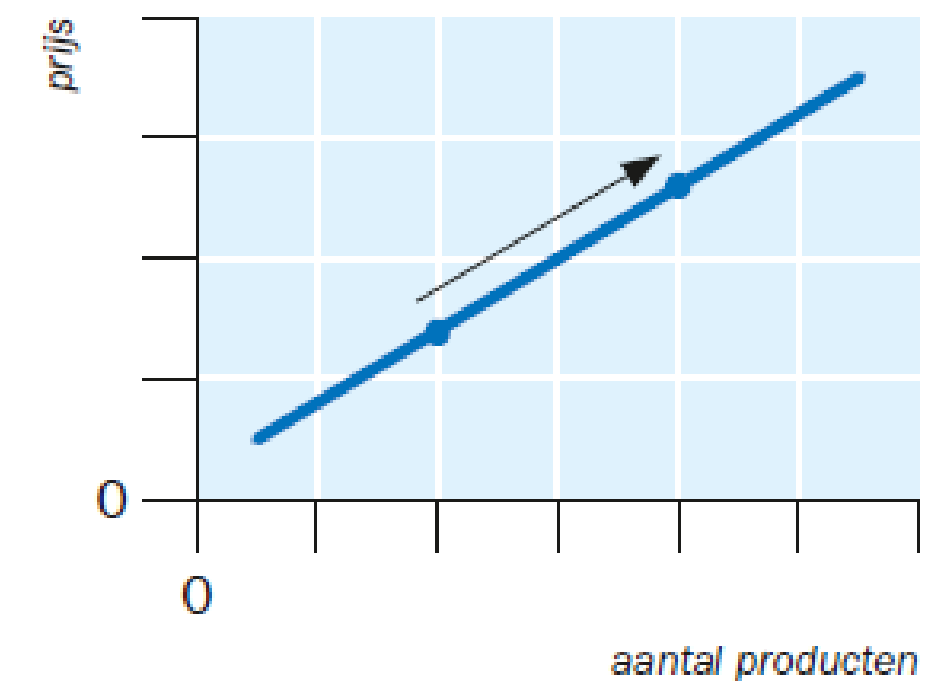
4 Teken de berekende punten in de grafiek en trek daartussen een rechte lijn.

§ 6.2 Producentengedrag

Wat bepaalt het aanbod?

- Het aanbod wordt bepaald door de prijs. Een verandering van de prijs zorgt voor een *verschuiving op de aanbodlijn*.

Verschuiving op de aanbodlijn

§ 6.2 Producentengedrag

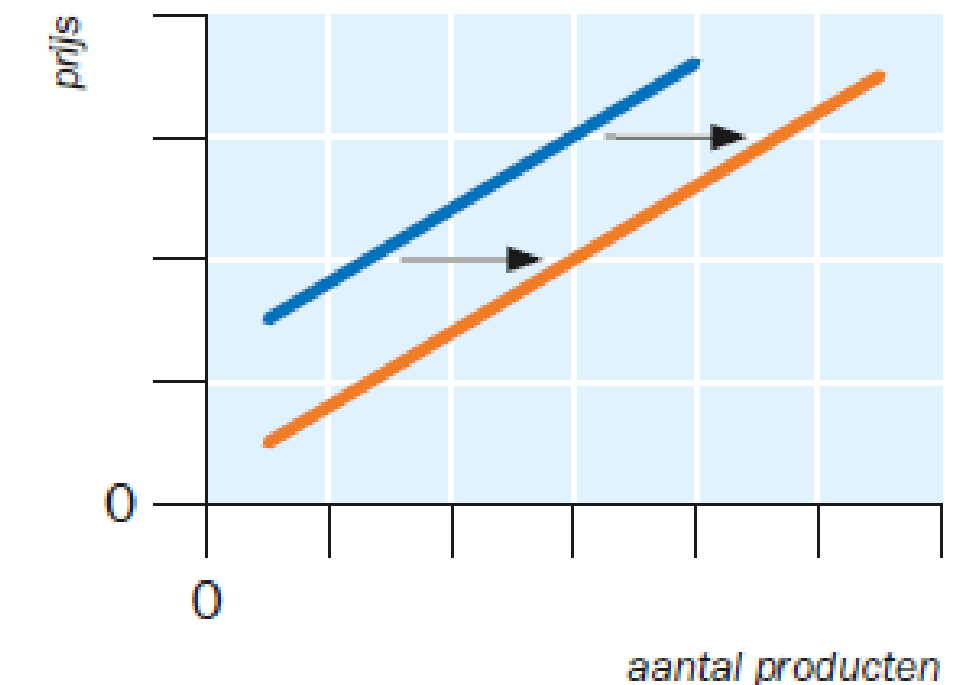
Wat bepaalt het aanbod?

Naast de prijs zijn er ook nog andere factoren die het aanbod bepalen:

- Kosten.
- Technologische veranderingen en arbeidsproductiviteit (productie per werknemer per jaar).
- Aantal aanbieders.

Deze aanbodfactoren zorgen voor een *verschuiving van de aanbodlijn*.

Verschuiving van de aanbodlijn

§ 6.3 Vraag en aanbod in evenwicht

Leerdoelen:

- Je kunt uitleggen wat het verschil is tussen concrete en abstracte markten.
- Je kunt de prijs en hoeveelheid berekenen als de markt in evenwicht is.
- Je kunt aflezen in een grafiek of er sprake is van een vraag- of aanbodoverschot, als de markt niet in evenwicht is.

§ 6.3 Vraag en aanbod in evenwicht

Concrete en abstracte markten

- Het geheel van vraag naar en aanbod van een bepaald product noem je een *markt*.
- Een markt waar kopers en verkopers op dezelfde plek bij elkaar komen om goederen te verhandelen, noem je een **concrete markt**. De wekelijkse groentemarkt is hiervan een voorbeeld.
- Bij een **abstracte markt** zijn de vragers en aanbieders niet op één fysieke plek aanwezig. Voorbeelden zijn de huizenmarkt en arbeidsmarkt.

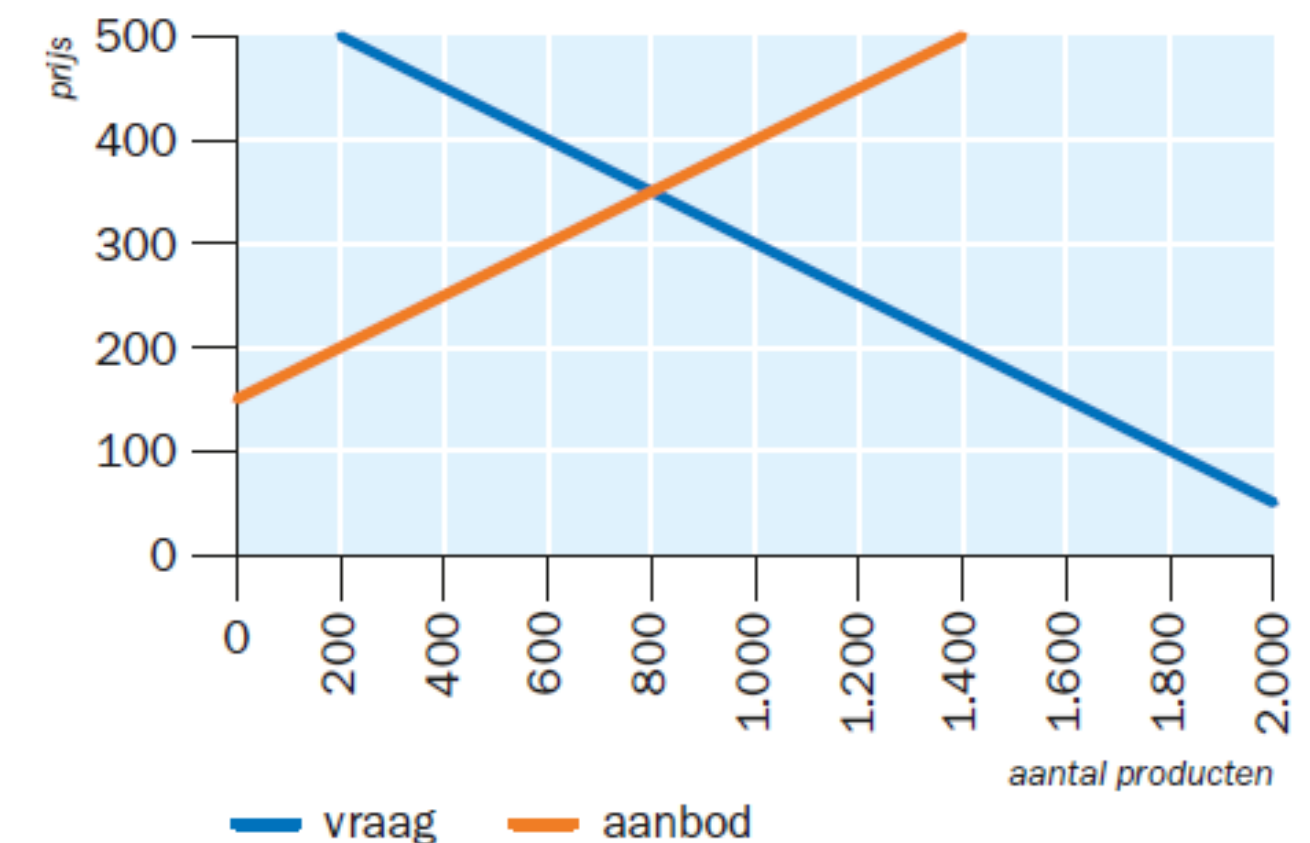

§ 6.3 Vraag en aanbod in evenwicht

Evenwicht op de markt

- De markt is in evenwicht wanneer de prijs zo is, dat vraag en aanbod aan elkaar gelijk zijn.
- Deze prijs kun je bepalen door de vraaglijn en de aanbodlijn in één grafiek te zetten. Het snijpunt van deze lijnen noem je het **marktevenwicht**.
- De prijs die bij het marktevenwicht hoort, noem je de **evenwichtsprijs**. Deze prijs kun je aflezen op de y-as.
- De verhandelde hoeveelheid bij de evenwichtsprijs is de **evenwichtshoeveelheid**. Deze lees je af op de x-as.

Vraag- en aanbodlijn

§ 6.3 Vraag en aanbod in evenwicht

Evenwicht op de markt berekenen

Stappenplan marktevenwicht berekenen

Formule

$$q_a = q_v$$

Voorbeeld

Aanbodfunctie: $q_a = 0,8p - 24$, waarbij q_a in duizenden stuks is

Vraagfunctie: $q_v = -0,4p + 15$, waarbij q_v in duizenden stuks is

1 Schrijf de formule $q_a = q_v$ uit.

$$0,8p - 24 = -0,4p + 15$$

2 Verplaats alle variabelen met een p naar de linkerkant. Verplaats alle getallen zonder p naar de rechterkant (balansmethode). Let op: het teken ($-$ of $+$) verandert als je een getal verplaatst van de linker- naar de rechterkant.

$$0,8p + 0,4p = 15 + 24$$

$$1,2p = 39$$

3 Bereken de evenwichtsprijs door beide zijden te delen door het getal dat voor de p staat: $p = 39 \div 1,2 = € 32,50$. Je hebt nu de evenwichtsprijs gevonden.

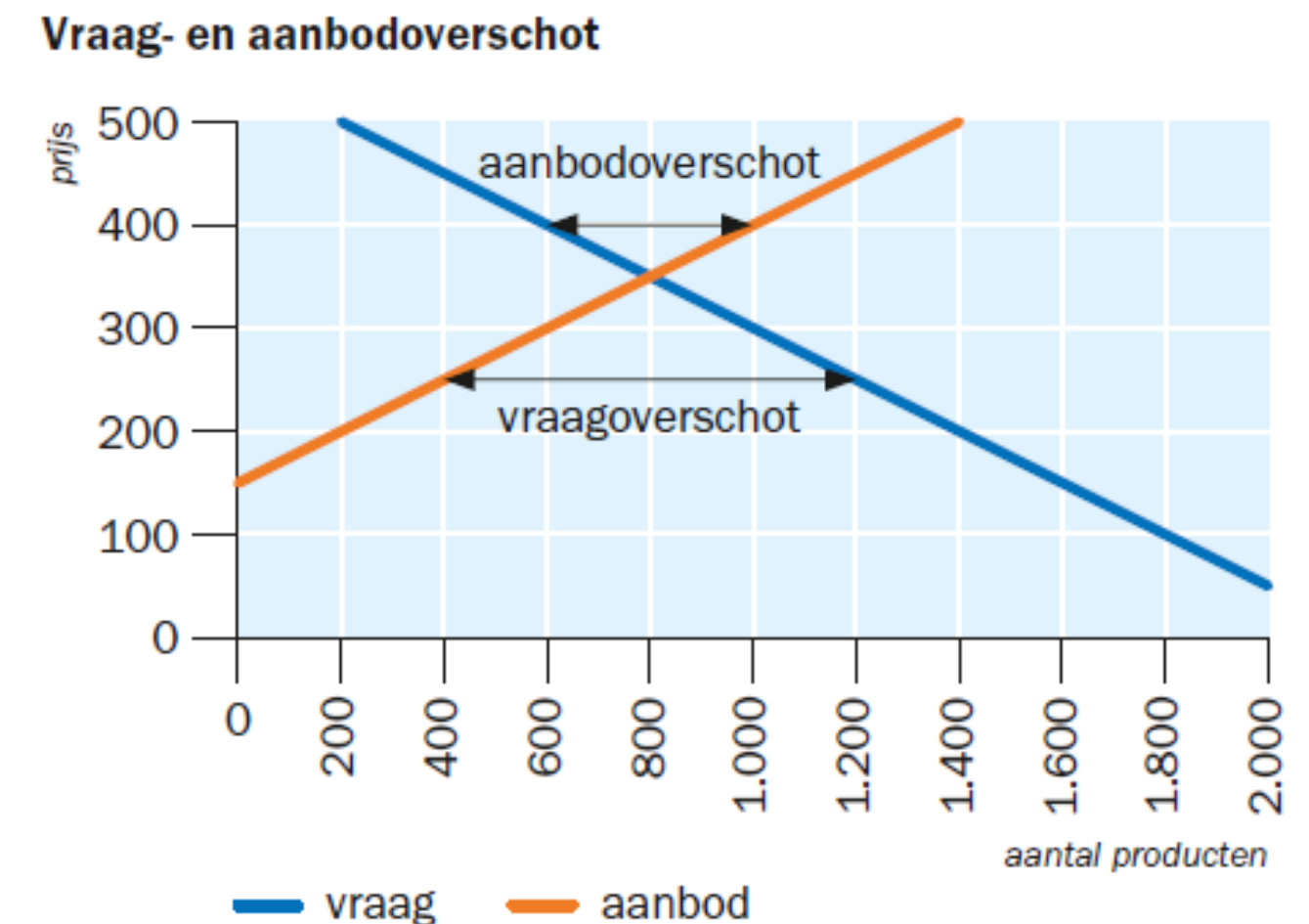
4 Bereken de evenwichtshoeveelheid door de evenwichtsprijs in q_a of q_v in te vullen:
 $q_a = 0,8 (32,50) - 24 = 2$ of $q_v = -0,4 (32,50) + 15 = 2$. De evenwichtshoeveelheid is $2 \times 1.000 = 2.000$ stuks.

§ 6.3 Vraag en aanbod in evenwicht

Aanbod- of vraagoverschot

- De markt is niet altijd in evenwicht. De prijs kan ook tijdelijk hoger of lager zijn dan de evenwichtsprijs.
- Als de prijs hoger is dan de evenwichtsprijs, zal er veel worden geproduceerd, bij de hoge prijs is namelijk veel winst te behalen.
- Consumenten haken bij zo'n hoge prijs juist af. Het gevolg is dat er meer aanbod dan vraag is. Er is dan een **aanbodoverschot**.
- Bij een prijs onder de evenwichtsprijs is de vraag groter dan het aanbod. Er is dan een **vraagoverschot**.

*Op de woningmarkt is er
sprake van krapte.
Kun je hiervoor mogelijke
oorzaken en oplossingen
noemen?*

Noordhoff

Brengt je verder